

02-2023 Årgang 76

NORSK

SOROPTIMIST INTERNATIONAL • NORGESUNIONEN

SOROPTIMA

Tema: Blått hav

Kjære soroptimister!

BLÅTT HAV er temaet for denne sommerutgaven, og kanskje nettopp det er ved eller på havet du vil finne dine gode sommeropplevelser – ute i det fri!

Med bakgrunn i *Bærekraftsmål nr 14 – Livet i havet*, kan vi lese om forsknings- og utviklingsprosjekter, samarbeidsprosjekter som kjemper for å bevare og bruke hav og marine ressurser, på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. Vi får innblikk i FN's havtraktat, en nylig inngått historisk avtale, som skal beskytte internasjonalt farvann og bidra til en snuoperasjon av tap av marint naturmangfold.

Hvordan kan vi som soroptimister bidra i kampen for å bevare havene? Norge spiller en viktig rolle i arbeidet med å sette globale regler for marin forøpling. Å rydde hav og kystområder er et satsningsområde for flere klubber. Det er gledelig å lese om klubber og medlemmers arbeid med

bl.a. strandrydding. Flotte bidrag av soroptimistene!

Et annet eksempel på hva som gjøres, gis i artikkelen Det norske sjømatparadokset. Vi må begynne å beite mer fra den blå åkeren, skriver soroptimist Camilla Agerup fra SI Kristiansand Øst. Hun beskriver et nasjonalt kostholdsprogram, Fiskeprell, som er rettet mot barn og ungdom. Hun har tro på at vi kan snu trenden med et fallende sjømatkonsum.

Vår føderasjonspresident, Carolien Demey, setter fokus på klima og klimaendringer. Med et spesielt blikk på kvinners rettigheter, hvor endringer skjer, men ikke til det beste for kvinner, dessverre. Les hennes brev til oss på vår hjemmeside.

Vi står opp for kvinner! Bergen Syd Soroptimistklubb skulle ha feiret sitt 50-årsjubileum i år, men måtte dessverre legges ned i fjor. Et nostalgisk innlegg om arkivmateriale viser oss at det er viktig å ta vare på historien. SI Bergen og SI Bergen Syd er et veldig godt eksempel på at sammenslåing av klubber har vært vellykket. Takk til begge klubbene for at vi fikk beholde mange gode soroptimister og lykke til videre!

Det har vært et godt halvår med mange gode prosjekter i våre klubber bl.a. 8. mars arrangement med gode foredrag som samlet mange tilhørere.

Flere og flere klubber engasjerer seg i arbeidet med kvinner og barn fra Ukraina som bosettes i Norge, samtidig som det fortsatt er et stort engasjement for å gi bidrag til våre klubber i Moldova. Vi takker for alt som kan gjøre dagene lettere for de som trenger oss mest!

Unionsstyret ønsker dere en god sommer – nyt sommerdagene – gjerne med Soroptima ved din side!

God lesing!

Soroptimisthilsen

Grethe Mary Sørensen

Grethe Mary Sørensen
Unionspresident

Innhold

Kjære Soroptimister 2

Utdanningsfondet – «vårt alles ansvar» 4

Mulighetene i programområdene, påvirkning og kommunikasjon 5

Distriktkontaktsamling på Farsund Resort 6

Distriktsmøte for Øst 1 7

Distriktsmøte Midt-Norge 7

Blått hav 8

Øyrekka folkehøgskole 10

Fakta 13

FNs havtraktat for å beskytte verdenshavene 16

Det norske sjømatparadokset 18

Min bok 19

Bergen syd avrunder etter 50 år 20

Moss soroptimistklubb feiret 70-årsjubileum 20

Nye medlemmer i Svolvær 21

R&L, Ringerike 22

Lilla sløyfer 23

Innlegget om «Fokus» i Soroptima nr. 1/2023 er skrevet av redaksjonen.

Programrådgiver Joar Svanemyr er invitert til å presentere «Fokus» i et senere nummer av Soroptima.

Forsiden: Foto: Foto: Anne Bergene

Presidenten i Moss soroptimistklubb, æresmedlem Lilian Mollatt og presidenten i norgesunionen Grethe Sørensen.

20

Skole og internat på båt

10

Camilla spiser med barna

18

«Mariner» selvgående
dieselelektrisk båt

13

Brygga med badstu-flåten

6

Batam mot
Singapore

16

Av Utdanningsfondet

Utdanningsfondet – «vårt alles ansvar»

Styret i Utdanningsfondet var samlet i Oslo 6.mai 2023 for å vurdere 140 innkomne søknader, fra Zimbabwe, Tanzania, Benin, Ghana, Uganda, Rwanda, Mali, Kenya Madagaskar og Malawi. Jentene som søker er relatert til 32 ulike Soroptimistklubber i Afrika, majoriteten i Kenya og Rwanda.

Jentene er i alderen 14–30 år, de fleste rundt 19 år. Søknadssummen totalt for skoleåret 2023/2024 var på 1,1 mill. NOK. Utdanningsfondet kunne i 2023 innvilge i overkant av 500 000 NOK. Beløpet var ekstra stort takket være en gave på 150 000,- fra Unionen på R&L-møtet i 2022. Tusen takk!

Hva det søkes støtte til.

Det ble søkt om midler for å gå på Secondary School, for å utdanne seg til kokk, konditor, sykepleier, jordmor, agronom, lærer, elektriker, sveiser, frisør og rørlegger, eller for å ta ut-

danning innen søm, IKT, økonomi og hotellfag. I år søker en jente om å bli bilmekaniker. Veldig gøy!

Utvelgelseskriterier.

Utdanningsfondets vedtekter ligger til grunn, og hver søknad vurderes individuelt. Vi prioriterer jenter som er i et utdanningsløp, slik at de kan fullføre sin utdanning. Søknaden må være ryddig fremstilt. Det er et krav at klubbene har levert rapport tilbake til oss på tidligere mottatte stipend.

Skolens kvalitet og kostnader vurderes.

Vi prioriterer rimelige, korte utdanninger foran et 5 års universitetsstudium (jurist eller lege).

Hvordan vi soroptimister kan bidra til å finansiere jenters utdanning

Har dere lyst til å dele med oss hvordan dere samler inn penger til Utdanningsfondet hører vi veldig gjerne fra dere. Her presenterer vi noen innkomne eksempler:

- Selge lodd på egen arbeidsplass
- Enkeltmedlemmer bidrar med fast beløp hvert år til fondet, veldig flott.
- Kjølemarked, bruktmarked
- Loddsalg på medlemsmøter
- Selge gavebrev (100,- per stk)
- Budsjettere et fast beløp som gave
- Testamentariske gaver

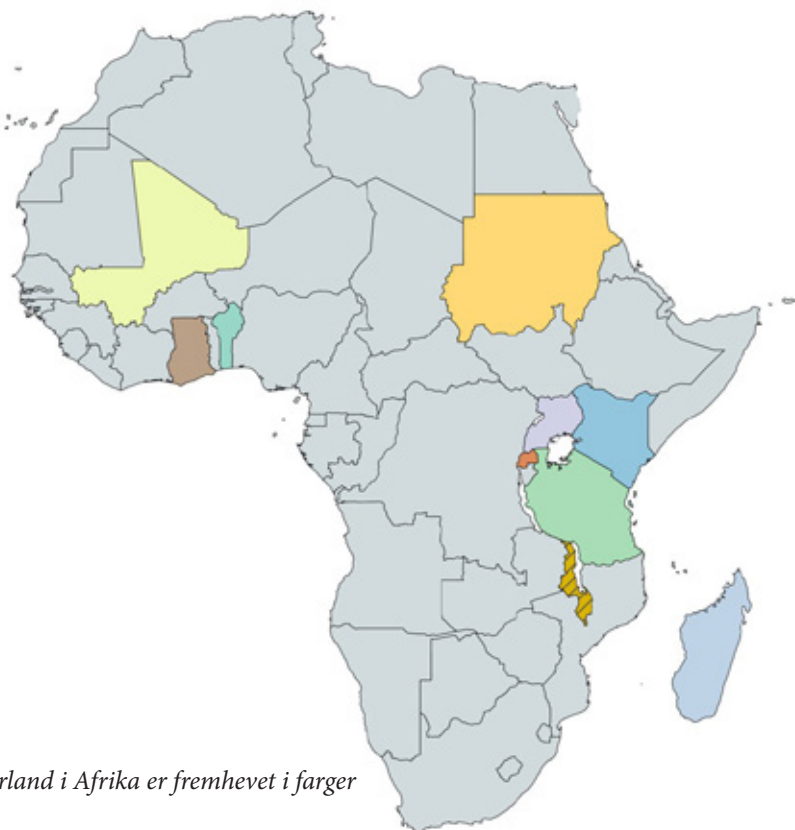
Vi er veldig motivert for vårt arbeid med fondet og ønsker å kunne hjelpe mange fremover.

Utdanningsfondets bankkonto-nummer er: 2050.29.08511

Utvidet frist for lotteriet vårt er 01.07.2023!

Takk for at dere støtter Utdanningsfondet!

*Hilsen styret i Utdanningsfondet.
Kari Fredriksen Sarnes og Berit Smestad Paulsen (Oslo), Cecilie Bjerke Skjømming og Marie Borgen (Leder, Kristiansand) Vara: Monica Faye, Tea Bjørnstøl*

Søkerland i Afrika er fremhevet i farger

Av Skjoldvor Haukås og Berit Knutsen

Mulighetene i programområdene, påvirkning og kommunikasjon

Grunnsteinen i vår organisasjon er de mange aktiviteter og prosjekter som er rettet mot visjon og fokusområder. Hva gjør vi og hvordan? Programfokusrapporter (PFR) brukes for å synliggjøre aktivitetene.

Synlighet

Mye godt arbeid legges ned i de ulike klubbene. Aktiviteter og synliggjøring av disse varierer i de enkelte klubbene. Facebook og andre sosiale medier blir stadig mer brukt for å dokumentere aktiviteter med bilder og tekst. Etter som slik info forsvinner etter kort tid, oppfordres det til at nettansvarlig i klubbene også lager en sak med bilder til nettsiden vår.

Starten på et prosjekt

Hva er viktig å huske dersom en tenker å starte et nytt prosjekt? På vår nettside ligger det hjelpemidler som kan være til god hjelp. Flertallet av prosjektrapportene i Norge knyttes til programområdene *Utdanning*, *Stopp vold mot kvinner* og *Helse*. Kanskje noen klubber kan finne aktiviteter om *Bærekraft* og *Levekår*?

Klubbene trenger ikke å ha egne prosjekt for å være med å bidra. Utdanningsfondet gjør en fantastisk innsats ved å gi kvinner i fattige land mulighet til å fullføre en utdanning og komme seg i lønnet arbeid. Mange klubber i Unionen gir inntektene fra sine prosjekter til Utdanningsfondet, og jo mere penger de får inn, desto flere jenter får støtte.

Bli inspirert av dataene i årsrapporten fra SIE (tall fra Norge er på s. 8).
<https://www.soroptimisteurope.org/the-annual-report-2020-2021-is-out/>

Skjoldvor Haukås, Programansvarlig, Soroptimist Norway

Berit Knutsen, Advocacy Coordinator, Soroptimist Norway

Vi står på for å få flere nye medlemmer –

vi satser på e-klubb i Norge. Vi er inne i en spennende tid med oppstart i arbeidet med en norsk e-klubb. Et interimstyre på tre jobber aktivt. Et flott arbeid av SI Sandefjord som har tatt på seg oppgaven. Så langt er åtte engasjerte kvinner med og vi trenger flere! Utfordringen går til alle medlemmer om å finne flere som vil være med å forme den nye e-klubben! Forslag til nye medlemmer sendes til ekstensjon@soroptimistnorway.no. Vi håper og tror at vi kan chartre en ny klubb i Norge! – en e-klubb.

Av Hilde Rullestad, Distriktskontakt Syd1

Distriktskontaktsamling på Farsund Resort 15.–16. april 2023

En gang i året møtes distriktskontaktene og ekstensjonskomiteen for å jobbe med de store linjene i ekstensjonsarbeidet. I april i år var møtet lagt til Farsund Resort, flott innrammet av fjord, skjærgård og sørlandshus. Sola tittet ikke frem før avreise på søndagen, men det stoppet ikke de tøffeste av damene, som startet dagen med et friskt bad i 5°C, og tur i badstu-flåten.

Brygga med badstu-flåten

Det var et tett program som effektivt ble ledet av ekstensjonskomiteens leder, Hanna Jaatun Heigre. Vårt hovedfokus er hvordan vi jobber best mulig med rekruttering og retensjon.

Hittil i år er det rekruttert 49 nye medlemmer! Dessverre har vi samtidig mistet 55 medlemmer som sluttet både på grunn av høy alder, men også av andre årsaker. Det betyr at noen klubber legges ned. Rekruttering og retensjon blir derfor viktig fremover.

Både retningslinjene og handlingsplanen for ekstensjon ble evaluert.

Handlingsplanen har vært et godt verktøy for distriktskontaktene og klubbene, og vi ser tydelige resultater etter at vi fikk denne.

God synlighet i media har tydelig positive effekter. Vi fikk en engasjerende presentasjon fra DK Sør-Vest av Ellen Wiik og Ruth Sæther fra SI Jæren. SI Jæren hadde et vellykket opplegg og fikk media med på en god måte under kampanjen deres til Oransje dager. Dette førte til at flere fikk kjennskap til Soroptimistene og tok kontakt i ettertid. De ble invitert til den lokale ungdomsskolen for å holde foredrag for 7ende trinn om vold i nære relasjoner og «Read the

signs». Vi fikk gode tips om lokal synlighet og om hva som skal til for å få god kontakt med avisen.

Vi tok inspirasjon fra SI Larvik og testet hvordan vi kan lage en «Jeg er Soroptimist» kampanje. Alle fikk laget sin versjon og vi diskuterte fremtidens DK rolle.

Det er nyttig å samles for erfaringsutveksling, og viktigst er det å kunne arbeide i grupper for effektivt å komme frem til gode ideer og løsninger. Dette fungerer ikke like lett via nettmøter, selv om disse fungerer fint til å holde kontakt og å oppdatere hverandre gjennom året.

Ellen Wiik, Kristin Ness, Hannah Jaatun Heigre, Brita Workinn, Anne Margrethe Wessel, Torunn Hammer Haarberg, Hilde Rullestad, Vigdis Karsrud, Lise Walberg

Av Camilla Wiik, president Follo

Distriktsmøte Øst 1 2023

Follo Soroptimistklubb arrangerte distriktsmøtet denne våren. Møtet ble avholdt i Vestby, og alle klubbene i distriktet var representert, totalt 53 deltakere.

Follo Gammeldans Ensemble underholdt. Det ble musikk-historisk underholdning med utgangspunkt i lokalmusikk fra 1870-årene fram til ca. 1990, og vi ble bedre kjent med flere generasjoner av den musikalske familien Nordskaug fra Kroer i Ås kommune

Foredrag:

«Min annerledeshet, min styrke» av Loveleen Brenna

Loveleen Brenna er en prisvinnende foredragsholder, forfatter og forretningsutvikler som har gjort seg bemerket i norsk samfunnsliv.

Hun har skrevet bok om sin egen reise, som starter med foreldrenes oppbrudd i India, tar oss med inn i det første ekteskapet som 18 åring - arrangert - og videre som skilt kvinne, ensomheten og sitt liv etter skilsmissen der hun ble utstøtt av familien og indiske venner.

I dag har Loveleen et veldig godt forhold til foreldrene sine, de støtter henne og er stolt av det hun får til.

Follo Gammeldans Ensemble

Loveleen Brenna og president Camilla Wiik

Av Redaksjonen

Distriktsmøte Midt-Norge 2.-3. juni 2023

Klubbene; SI Røros, SI Stjørdal, SI Trondheim og SI Trondheim Syd, var første dag samlet til middag og sosialt samvær i Trondheim, Hornemansgården (Distriktkontakt Anne Margrethe Wessel sin 60-års dag).

President Bjørg Troøyen og Vibeke Widerø (SI Trondheim) ønsket velkommen. En fra hver klubb sto for lystenning og appellen

H. Skjæret underholdt med minner og anekdoter fra et NRK-liv. «Me får finne oss i at synda har komen til verda, men me vil ikkje ha ho i fargar...» (Einar Førde, 1971)

Øverst fra venstre: Bjørg Troøyen, Vibeke Widerø, Anne Margrethe Wessel, Mona Undeland, Janne Kolberg, lystenning og appell: A. M Wessel, S. Bakke, B. Troøyen og S. Waaler

Distriktkontakt Anne Margrethe Wessel orienterte om nasjonale saker, og poengterte verdien av å kunne formidle enkelt og tydelig hva soroptimister står for, (Heisprat). Som president for SI Trondheim syd fortalte hun også om aktiviteter i egen klubb.

Solveig Waaler presenterte SI Stjørdal; aktive og engasjerte medlemmer, hvorav fire nye.

Sigrun Bakke beskrev SI Røros som en trivelig, sosial gruppe på 29. De har brønn med eget navn i Malavi.

Janne Kolberg, SI Trondheim, presenterte arbeidet i Soroptima-redaksjonen.

Av Redaksjonen

Blått hav

Miljøproblemene kan bare løses ved samarbeid om forskning, utvikling og produksjon

- Mange, både barn, unge og voksne bekymrer seg for miljøet.
- Greier vi å rydde havet for plast?
- Hvordan skaffe alle mennesker rent drikkevann?
- Hva med klimaet?
- Vil den globale oppvarmingen bare fortsette?
- Hva gjøres for å bekjempe miljøødeleggelsene?

Heldigvis har nå både store og små aktører innen utvikling, produksjon og forskning tatt miljøproblemene på alvor, og mange har dannet konsortier for å kunne samarbeide både nasjonalt og internasjonalt for å få til en bærekraftig utvikling.

Soroptima presenterer her noen aktører som allerede har kommet godt i gang med dette arbeidet.

Foto: Anne Bergene

NCE Aquatech Cluster

NCE Aquatech Cluster er en av verdens største havbruksteknologi-klynger med partnerbedrifter over hele Norge, og samarbeidspartnere fra hele verden.

BLÅ BÆREKRAFT. Bærekraft er et strategisk satsingsområde for NCE Aquatech. Klyngen skal i perioden 2021 – 2024 legge til rette for samarbeid innen teknologi- og løsningsutvikling for bærekraftig vekst

Mer enn 100 medlemmer og samarbeidspartnere deltar i klyngen, og representerer en komplett verdikjede innen fornybar energi – fra energiselskaper og teknologileverandører til kompetansemiljøer og sluttbrukere av energi.

Sammen utgjør klyngen et komplett innovasjonsnettverk innenfor havbruksnæringen, med tilhørende leverandørindustri, FoU, utdanning og kapitalmiljøer, hvor alle jobber for å løse ambisjoner som kun kan realiseres gjennom samarbeid med andre.

ZeroKyst

ZeroKyst skal skape et raskt teknologiskifte for alle fartøytyper i sjømatnæringen og har som mål å:

- Utvikle og demonstrere en nullutslippsdrivlinje
- Utvikle ett nytt nullutslippsfartøy
- Bygge om 10 fartøy til nullutslippsdrift
- Fleksibel forsyning av el og hydrogen

Konsortiet består av mange prosjektpartnere som utgjør en komplett verdikjede for fremtidens utslippsfrie fiske- og havbruksfartøy. Partnerne representerer både industribedrifter, forsknings- og utdanningsinstitusjoner, skipsbyggere og skipsverft, rederi, energi- og infrastrukturleverandører, næringsklynge og kommune.

En slik bred sammensetning er svært viktig fordi det vil kreve innsats på tvers av verdikjeden for å utløse innovasjonspotensialet og bidra til verdiskaping, men også for å skape tilliten som trengs for omstilling til nullutslipp og dermed gi norsk sjømatnæring et konkurransefortrinn.

Norge har som mål å kutte sine CO2 utslipp med 50% innen 2030. Maritimt drivstoff står for over 20% av Norges petroleumsforbruk.

Silver Seed – settefiskanlegg

På Mølnarodden i Flakstad kommune i Lofoten ligger Silver Seed, et topp moderne settefiskanlegg eid av Ellingsen Seafood AS. I denne bedriften blir avløpsvann fra settefiskanlegget renset for fôrrester og avføring som tørkes til 95% tørrstoff. Dette er svært næringsrikt på grunn av høyt innhold av fosfor og nitrogen og kan bl.a. gjenbrukes til gjødsel for parkanlegg og grøntområder.

Det er nå konkrete planer om å bygge et anlegg for hydrogenproduksjon som plasseres like ved bedriften slik at de kan benytte restproduktene varme og oksygen, til bruk i smoltanlegget

---

Av Redaksjonen

Øyrekka folkehøgskole

Øyrekka folkehøgskole er en nyetablert skole med beliggenhet ytterst i havgapet, og med linjevalg hvor hav er tema. Redaksjonen har besøkt Øyrekka for å få et innblikk i skolens opplegg og et blikk på ungdommers valg og tanker om utdanning og videre virke.

Folkehøgskolen ligger på Mausundvær i Frøya kommune. Oppstart var i august 2022.

Frøya kommune har hatt en bra utvikling innen fiske og havbruk, og som har medført en tilvekst i befolkningen de senere år.

For Mausundvær derimot, forble befolkningsveksten lav. Stedet har i dag hovedsakelig en eldre befolkning.

Noen ildsjeler på øya ønsket i 2014 å få i gang en prosess for å vurdere hva det kunne være mulig å etablere på Mausundvær.

Et samarbeid med bla NTNU ble satt i gang. Samarbeidet endte opp i et prosjekt om en folkehøgskole med basis i **FNs bærekraftsmål nr. 14 – Livet i havet.**

Foto: Øyrekka folkehøgskole

Frøya kommune stilte seg bak prosjektforslaget. På tampen av 2021 ble det vedtatt å etablere en folkehøgskole på Mausundvær med oppstart i august 2022.

Følgende Linjer ble foreslått:

- Frihavsliv
- H2Ø (hav, håndverk og øyliv)
- Fiske og havbruk
- Ledelsesutvikling
- Eventlinje

Nina Iversen, skolens rektor, har vært med i prosessen.

Skole og internat i en båt

Det ble en intens periode med å skaffe lokaliteter og lærerkrefter. Skole og internat ble etablert i en båt, og ansettelse av personale kom på plass. Alle ansatte måtte bo på øya. Skolen er en utendørs skole. Undervisningen foregår i hovedsak ute i naturen, eller på besøk i bedrifter og virksomheter på øya.

Før pandemien var det rekordhøye søkertall til folkehøgskoler i Norge.

Folkehøgskolens rektor Nina Iversen

Etter pandemien har søkertallet til folkehøgskoler generelt falt dramatisk. Høsten 2022 startet det 12 elever ved Øyrekka folkehøgskole.

Situasjonen i mai 2023

Undervisningen er gjennomført. Elevene er kjent med lokale arbeidsplasser, og har deltatt i aktiviteter og livet på øya. På lørdager har skolen gjerne hentet forelesere fra etater, lag og organisasjoner, der tema har vært relatert til FNs bærekrafts mål nr. 14.

Elevenes erfaringer

I samtaler med elevene Sara og Sindre får vi inntrykk av at det er en nyetablert skole og dens linjevalg har vært avgjørende for deres søking til nettopp denne skolen. De uttrykker å ha blitt tatt veldig godt imot både på skolen og blant befolkningen på øya.

Det har vært et erfaringsrikt og lærerikt år. Det presiseres særlig den positive læring og erfaring som er ervervet ved aktiv deltakelse i arbeid i lokalsamfunnet – det være seg bedriftsbesøk, turer og ryddeaksjoner.

Golfstrømmen fører til at store mengder marin forsøpling havner i øyrekka, og det er en stor dugnads-

innsats for å holde stedet rent. Elevene ytrer forbauselse over mengden av søppel og over hvor langt inne på øyene søppelet havner.

Alt i alt har det vært et år med «hvilepuls og gode opplevelser» sier Sara.

Av de 12 elevene som startet på Øyrekka folkehøgskole høsten 2022, er det 5 elever som fortsatt ønsker å bo på øya. De har tanker om å jobbe i lokale bedrifter, ta nettstudier fra øya

eller å fortsette som andreårs elever ved folkehøgskolen.

Redaksjonen er kjent med at det finnes flere folkehøgskoler med linjer innen havbruk.

Havpadling, en av skolens aktiviteter.

Foto: Øyrekka folkehøgskole

Åse Lie, redaksjonen, i samtale med elevene Sara og Sindre

Skole og internat på båt. Foto: Øyrekka folkehøgskole

Av Redaksjonen

Visste du dette

40 år siden forrige FN-avtale om hav

I 40 år har FN jobbet for å verne verdenshavene. De siste 20 årene har målet vært at naturen i havene skal være beskyttet og få muligheten til å reparere seg selv.

Mer enn 100 land har de siste fire årene deltatt i de formelle forhandlingene om en ny avtale om verdenshavene. Avtalen ble ratifisert 5.mars 2023 og omfatter 30% av verdenshavene.

I de vernede områdene vil det være begrensninger på fiske, skipsruter og dypvannsgruvedrift.

Beskyttet hav per 2023

- 1 % av åpent hav er beskyttet
- Klimaendringer, forurensing, havforsuring og overfiske utgjøre en økende trussel
- 10% av de vurderte dyre- og plantartene er utryddelsestruet
- En mengde ukjente arter i havene er ikke identifisert
- Klimaendringene påvirker ca. 40 av de truede marine arter

«Døde soner» i havet

Alle giftstoffene som slippes ut i naturen spres videre med regnvann som skyller dem ut i elver, sjøer eller hav og forgifter livet der.

Havenes kjemiske sammensetning endres og reduserer både mengden av liv og mangfold av arter.

- Når havet ikke har nok oksygen dør planter og dyr, vi får «døde soner»
- «Døde soner» økte fra 400 til 700 i perioden 2008–2019
- En tredjedel av alle fiskebestander er overfisket
- Havavtalen fra 2023, vil tilrettelegge for bedre og sunnere havforvaltning

Norge har meldt inn 14 forpliktelser (03.03.2023) til bærekraftig bruk av havene, blant annet:

- Hav og klima – nasjonal plan for grønt drivstoff tilgjengelig for skipsfart
- Marin forsøpling– støtte til utviklingsland med 40 mill. for deltakelse i plastavtalen
- Beskyttelse av havet – ny lov for beskyttelse av havområdene under norsk jurisdiksjon
- Bærekraftige fiskerier – hjelpe utviklingsland med utvikling av et ansvarlig fiske
- 100 mill. til mobilisering av bærekraftige havøkonomier i utviklingsland

Elvebading i Seinen i Paris har vært offisielt forbudt i 100 år.

Selv om pariserne har ignorert det i flere tiår, har vannkvaliteten etter hvert stoppet selv de mest dumdristige fra å ta en dukkert.

Ved sommer-OL 2024 Paris, skal også elven Seinen kunne ønske besøkende velkommen til en svømmetur. Paris investerer 1,4 milliarder euro i et enorm ny kloakk-/renseanlegg med kapasitet på opptil 30 olympiske svømmebassenger.

Ifølge en uttalelse fra rådhuset i Paris nylig, vurderer byen å åpne permanente badeanlegg på fem steder langs elven fra 2025. Det er forbudt for båter å slippe skittent vann ut i elven, og det kreves nye renseanlegg for vann som strømmer urensset ut i elvene Seinen og Marne.

«Mariner» er en selvgående elektrisk lastebåt med rute i Trondheimsfjorden

Maritime Robotics, lager selvgående, elektriske båter i ulike størrelser (også kalt droner). For øyeblikket er det kun den minste dronen «Otteren» (2 m), som opererer fullt elektrisk.

Elvebading i Seinen i Paris har vært offisielt forbudt i 100 år. Foto: Mona Rygvold Reppe

Kystverket og Sjøfartsdirektoratet har gitt grønt lys for rederiet til å operere ubemannede overflatefarkoster (USV) i rute over Trondheimsfjorden. «Mariner» (6 meter) er diesel-elektrisk drevet og kjører i dag en ubemannet fraktrute over fjorden. Ubemannede fartøy som f.eks. «Mariner» har betydelig lavere vekt, og gir derfor signifikant lavere utslipp enn bemannede farkoster. Driverne for å benytte USV-ere er økt miljøvennlighet, økt effektivitet og er ressurs sparende som følge av et fjernstyrt/autonomt styringssystem.

Ønske for miljøet, er at store lasteskip som forurenser, etter hvert kun skal gå i skipsleden langs kysten til store havner som f.eks. den store industrihavna på Hitra. Der kan lasten flyttes over på store droner som frakter varer til destinasjoner innover i fjordene. *Kilde: Maritime Robotics*

90 prosent av all plast som renner ut i havet kommer fra 10 elver

Plastsøppel i havet har fått alarmklokkene til å ringe verden over. Men hvor kommer all plasten fra?

Tyske forskere ved Helmholtz-senteret for miljøstudier i Leipzig, har sett nærmere på hvor all plasten kommer fra.

De har identifisert ti elver som kilde til mellom 88 og 95 prosent av all plast som renner ut i havet. Åtte av disse elvene er i Asia. To er i Afrika.

Forskerne har analysert plasticsøppel både i elver og i landskapet omkring, og mener å ha klart å spore opprinnelsen til det aller meste av plasten som renner ut i verdenshavene, både mikroplast og større ting som plastflasker.

De ti elvene det er snakk om har to ting felles:

- 1 Det bor mange mennesker i området rundt elvene og sideelvene. Noen ganger flere hundre millioner.
- 2 Avfallshåndteringen i landene hvor disse elvene renner gjennom, er ikke tilfredsstillende.

I Norge benytter firmaet Clean Sea Solution, en ubemannet overflatefarkost («Otter») til søppelinnnsamling på havoverflaten. Firmaet har tilpasset USV plattformen med et eget system som fungerer som en helelektronisk søppelinnsamler.

«Mariner» selvgående dieselelektrisk båt. Foto: Maritim Robotics.

Vannrensing blir et krav. Kunnskapen og teknologien finnes.

Det har vært en gjengs oppfatning at innsjøer og hav var selvrensende, og kunne håndtere alt av kloakk og industriavfall som ble dumpet der. I Norge ble dette gjort helt frem til 1970-tallet. Rensekapasiteten er imidlertid ikke uendelig. Stoffe som ikke kan brytes ned, eks plast, vil forbli i havet i mange, mange år, og spres med havstrømmene over hele kloden.

Løsningen er å hindre at forurensning dumpes havet i utgangspunktet. Håndteringen må skje på land.

«Mjøsaksjonen» (1972–1982) viste oss at **kunnskapen og teknologien finnes** til å kurere selv en «halvdød innsjø». Et paradigmeskifte i Norge. Vannrensing er nødvendig, og blir et krav!

Etter år 2000 er renseanlegg etablert i alle større norske byer og tettsteder, og strenge regler er satt for hvor rent spillvannet skal være før det kan slippes ut i fjorder og hav.

Avløpstekniske anlegg består av nettverk av kloakkrør, pumpestasjoner og basseng, samt mekaniske, kjemiske og biologiske rensetrinn. Anleggene overvåkes og kvaliteten testes kontinuerlig.

Av Redaksjonen

FNs havtraktat for å beskytte verdenshavene

5. mars 2023 var en jubeldag for verdenshavene, da FNs medlemsland ble enige om en snuoperasjon for å bevare og beskytte maritime områder i verden. Området dekker millioner av kvadratkilometer av verdens overflate og denne havtraktaten vil bidra til å bevare maritimt naturmangfold. Den nye havtrakten anno 2023 skal bevare 30% av havet.

Hvorfor er havet så viktig?

Mesteparten av kloden er hav, og her finner vi store deler av klodens biologiske mangfold. Verdenshavene absorberer mye karbondioksid og bremser dermed global oppvarming. 10 prosent av artene i havet står i fare for å bli utryddet, ifølge organisasjonen «International Union for Conservation of Nature».

I de vernede områdene vil det være begrensninger på fiske, skipsruter og dypvannsgruvedrift – hvor man henter ut mineraler på store havdyp, ifølge Sveriges forhandler Niklas Kebbon (SVT).

Avtalen vil tilrettelegge for bedre og sunnere havforvaltning. Det er viktig for at utviklingsland skal kunne ivareta sine egne havressurser på best mulig måte, sa utviklingsminister Anne Beathe Tvinnereim. Avtalen

bidrar til en rettferdig fordeling av utnyttelse av marine ressurser i havområdene utenfor nasjonal jurisdiksjon. Rike land har i dag ressurser til å utforske havdypene, mens fattige land er opptatt av at det skal være en rettferdig fordeling av det som kommer ut av disse internasjonale områdene. Miljøvernminister Espen Barth Eide har uttalt til NRK at verdenshavene endelig har fått sin miljøavtale.

Hva gjør Norge?

Ifølge Norges statusrapport om bærekraftmålene (2021) spiller Norge en viktig rolle i arbeidet med å sette globale regler for å hindre marin forsøpling. Alle initiativ med å rydde havet og kystområder for søppel blir støttet av Norge.

Det er opprettet et havpanel for bærekraftig havøkonomi, hvor bistand til utviklingsland er en del av strategien. Det er viktig for mange land at det finnes internasjonale avtaler for bærekraftig utvikling av fiskerier og havområder. Norge bidrar i dette arbeidet.

Hva gjør Norge ikke?

Det er ikke gode nok regler for fiske-trålere i norske farvann. De får med seg fangst fra havet som de ikke er interessert i, og som blir kastet. Mye av denne fangsten er truede arter.

Det er lite oppmerksomhet om bevaring av sjøfugl, der Norge ikke når sine egne mål.

Den mye omtalte iskantsonen i Barentshavet er åpnet for olje- og gass-virksomhet, noe mange miljøvernere er veldig imot. Dette gjelder også dumping av miljøavfall i norske fjorder. Forurensing av havet langs kysten, fra industri, transport, landbruk, fiskeri, havbruk og byer er ikke nok hensyntatt i Norge så langt.

Kilder: NRK 2023, SVT 2023, FN rapport om bærekraftsmål 14 2020, FN-sambandet 2023

*Fra Batam, Indonesia med Singapore i det fjerne.
Foto: Marcus M. Kolberg*

Camilla Agerup, Kristiansand Øst Soroptimistklubb

Det norske sjømatparadokset

Nordmenn er i verdenstoppen på sjømatkonsum, men konsumet er dalende, særlig hos de unge. For de under 34 år har sjømatkonsumet falt med hele 46% siden 2012. Reduksjonen kan føre til negative konsekvenser for folkehelsen.

«Jeg ser daglig hvor lite kunnskap det er blant de unge når det kommer til tilberedning og interesserte for å spise fisk. Norsk sjømat er utrolig populært på verdensbasis. Eksporttallene økte fra 75 milliarder i 2015 til 150 milliarder i 2022» forteller Camilla Agerup i Kristiansand Øst Soroptimistklubb.

Hva skal til for å snu forbruket av norsk sjømat på hjemmebane?

Camilla Agerup har siden 2015 undervist barnehage- og SFO ansatte, elever på VGS, barnehagelærerstudenter og studenter som tar mat & helse i grunnskolelærerutdannelsen. «Vi må bygge nysgjerrighet, kunnskap og stolthet om norsk sjømat hos de yngre,» hevder Camilla og fortsetter:

I et bærekraftsperspektiv må vi beite mer fra den blå åkeren – vi må spise mer fisk og reflektere over valg vi tar: «Hvordan påvirkes miljøet av hva jeg velger, hamburger eller fiskeburger?»

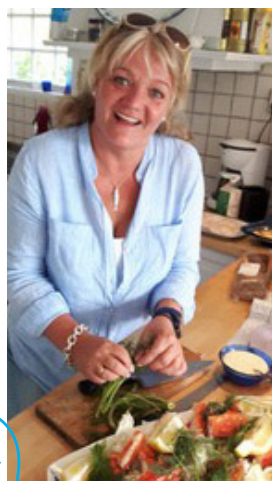
I et helseperspektiv bør vi spise mer fisk som gir oss nødvendige mengder jod, selen, omega 3 og vitamin D, næringsstoffer som man finner lite av i andre råvarer.

I et kulturhistorisk perspektiv må de unge få lære hva norsk fiskeri og havbruk har stått for av verdiskapning gjennom over 1000 år.

Camilla Agerup. Foto: Privat.

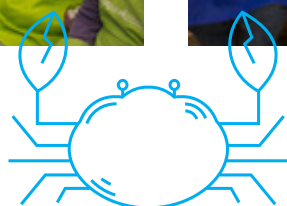
Paradokset er: Hvorfor vil våre barn og unge heller spise «Grandiosa, kylling og kjøttdeig» i stedet for den høykvalitetsfisken som vi har rett utenfor stuedøra vår?

Camilla forteller om fisk for assistent Tuva og barna i Læringsverkstedet barnehage Bispegra i Kristiansand. Foto: Arne Lunde

Camilla, Eva, Daniel, Jonatan og Tuva. Læringsverkstedet Bispegra Barnehage i Kristiansand. Foto: Arne Lunde

Marit Øgar Aasbrenn, SI Fredrikstad, lærer og forfatter

I Sigrid Undsets fotspor

Det er vanskelig å velge seg én bok å skrive om, så jeg følger Mari Elins eksempel og skriver om noen bøker av én forfatter. Mitt valg er også en Nobelprisvinner, nemlig Sigrid Undset. Jeg blir visst aldri ferdig med bøkene hennes. Tordis Ørjasæter og Kristin Brandtsegg Johansen uttrykker det klart i sin bok om Sigrid Undset «De blanke ordene»: «Det oppleves som om vi vet noe mer, kjenner sterkere og tenker klarere etter å ha lest hennes tekster.»

Jeg har nylest trilogien om «Kristin Lavransdatter» for noen år siden og hadde stor glede av en reise i Kristin Lavransdatters fotspor gjennom Gudbrandsdalen med Temareiser Fredrikstad i august 2018. Og maratonforestillingen på ni timer på Det norske teatret var en fantastisk opplevelse. Men bøkene jeg har lyst til å anbefale i denne spalten, er bøkene om Olav Audunssøn. De er fulle av dramatikk, psykologi, historie og massevis av menneskekunnskap, bøkene om Olav og Ingunn er blitt kalt «den største kjærlighetsskildring i vår litteratur». Det er nesten ikke til å forstå at en forfatter har kunnet skape så troverdige og levende mennesker i et romanunivers.

Heldigvis var det fire bøker å «flytte inn i», mine gamle bøker fra Den norske bokklubben. Jeg leste dem på vårparten i

fjor, og da jeg oppdaget at Sigrid Undset-selskapet hadde en dagstur Mjøsa rundt i Olav Audunssøns verden i august 2022, fikk jeg med meg en god soroptimistvenninne og ble med til stedene der Sigrid Undset hadde lagt handlingen i bøkene. Det var en flott tur med en kunnskapsrik og flink guide som inspirerte til videre litterær samtale hos deltakerne.

To bøker til av Sigrid Undset som jeg vil nevne til slutt er «Lykkelige dager», boka hun skrev i landflyktighet i Amerika under krigen, og «Tilbake til fremtiden» som også ble skrevet og utgitt i New York, i 1942. Den blir beskrevet som «Den mest spontane, livfulle og best skrevne skildringen av krigsutbruddet i Norge».

MIN BOK vil være en spalte hvor medlemmene kan presentere egne leseropplevelser. Det vil fungere som en stafett hvor innsenderen sender «stafettpippen» videre til neste klubb/medlem for det kommende nummer.

Marit Aasbrenn utfordrer **Anita Amundsen i Fredrikstadklubben**

Av Berit Bachen Dahle Sekretær SI Bergen Syd

Bergen syd avrunder etter 50 år, og er nå gått sammen med Bergen soroptimistklubb

Bergen syd er soroptimistklubb som ble chartret 26.05.1973.

Klubben er nå – etter 50 år – innlemmet i Bergen Soroptimistklubb. Feiringen blir sammen med Bergensklubbens 85-årsjubileum.

Arkivering av klubbmaterialer:

Våren 2022 kom vi til erkjennelsen om at klubben vår, Bergen Syd Soroptimistklubb ikke var liv laga lenger, vi var altfor få medlemmer.

Sonderinger for mulig sammenslåing med Bergensklubben ble initiert, med svært god støtte fra Unionspresidenten. De aller fleste av medlemmene fulgte med, vi ble tatt veldig godt imot av alle i Bergensklubben.

Så dukket spørsmålet opp, hva gjør vi med alt arkivmaterialet vårt, regnskapsbøker, referatbøker etc.? Et medlem hadde heldigvis tatt vare på alt. Vi tok kontakt med Bergen Byarkiv, for å sikre at materialet ble vel ivaretatt.

Sekretær Berit Bachen Dahle klargjør for arkiv

Av Ann- Kristin Solholt Johnsen Kari Sand, SI Moss

Moss soroptimistklubb feiret 70-årsjubileum

Moss soroptimistklubb feiret 70-årsjubileum søndag 23. april på Jeløy radio av klubbmedlemmer og gjester fra klubbene i Distrikt Øst 1. Vi er en livskraftig og oppegående klubb og vi er stolte av at klubben vår er 70 år. Mosseklubben har de to medlemmene som har vært med lengst i Norgesunionen, æresmedlemmene Lilian Mollat og Inger Ree- Pedersen. De var med å chartre Moss

soroptimistklubb i 1953! Under jubileet ble de hyllet av unionspresident Grethe Sørensen for sitt lange engasjement. Lilian har også hatt både nasjonale og internasjonale verv. Den spreke 95-åringen takket for den hyggelige oppmerksomheten og kvitterte med å fortelle små historier fra klubbens tidlige år.

Unionspresidenten og andre gjester fra Distrikt Øst 1 deltok med taler og gaver. Festen ble avsluttet med et friskt musikalsk innslag av Ginger Jazz, tre unge jenter fra en videregående skole i Moss.

Presidenten i Moss soroptimistklubb, æresmedlem Lilian Mollatt og presidenten i norgesunionen Grethe Sørensen

Av Frid Løkken, Svolvær Soroptimistklubb

Nye medlemmer i Svolvær

Lykken står oss bi!

Svolvær Soroptimistklubb har vært så heldige og fått fem (5) nye medlemmer på kort tid. Noe som vi sårt trengte, og som vi gleder oss over!

Benedicte Tekle (fadder), Nina Nøstvik (ny) og Frid Løkken (President)

Vi var jo på vippen til å fuke ut av organisasjonen da vi sto igjen med kun 13 medlemmer.

Det var en kombinasjon av korona, da det meste sto stille, og vårt 60-årsjubileum våren 2022 som reddet oss.

Vårt 60-årsjubileum ble en positiv opplevelse for oss som klubb. Det ga oss ny energi til å ta et skikkelig tak med både rekruttering og prosjekter.

Marte Wergeland (ny)

Oda Marie Buraas (ny), Jorunn Kristoffersen, fadder

De lokale gjestene vi hadde invitert til å delta på feiringen ble også smittet av den positive stemningen, og har vært med på flere møter i ettertid.

At vi fikk besøk av Unionspresident Grethe, Ekstensjonsansvarlig Hanna og hele Moldovakomiteén var nødvendig for oss for å (igjen) opprette kontakt mellom sør og nord, noe som var etterspurt (fra nord) over lang tid.

Siri Bjerke (fadder), Audhild Berthinussen (ny)

Gerd Johansen Husjord (ny)

Til vår jubileumsfeiring kom det ikke mindre enn fire damer fra Trondheim Syd, seks fra Tromsø, seks fra Harstad og en fra Rygge som også ble en bidragende årsak til suksess.

Søndagen var vi på besøk i Henningsvær. På bildet ser dere de fleste av deltagerne da vi var på galleri Kaviarfabrikken.

Jubileumsdeltakerne besøker Kaviarfabrikken

Av Unionspresidenten

Vi gleder oss til å møte mange soroptimister på Ringerike i september

Klubbene og representantene gjør seg klare til å ta stilling til de mange sakene som skal vedtas på Representantskapsmøtet. Vi ønsker dere hjertelig velkommen til en fin helg med gode opplevelser og nye vennskap, inspirasjon og motivasjon til å fortsette vårt gode soroptimistarbeid! Det er hyggelig allerede nå kunne ønske velkommen til våre to unge observatører», Hillevi Bolander Martinsen fra SI Gjøvik og Joanna Vatland fra SI Sandnes.

Vi har utlyst Norgesunionens Studiestipend 2023, en invitasjon til to europeiske soroptimister som får tilbud om 14 dagers opphold i norske soroptimistklubber, hvor de skal få innblikk i det norske klubblivet, prosjektarbeid, utveksle erfaringer og ikke minst, få bo privat hos norske soroptimister.

Takk til klubbene i Øst 2, Øst 3 og Øst 4 som sammen vil skape gode opplevelser for de som kommer til Norge og som avslutter sitt Norgesopphold som gjester på R&L

global voice
for women
Soroptimist International

Union of Norway

SI Ringerike
ønsker velkommen til
Representantskaps- og landsmøte
15.—17. SEPT 2023

- **Fredag 15.sept.**
Kl. 15:30 Utflukt til Kistefos
[Kistefos \(kistefosmuseum.no\)](http://kistefosmuseum.no)
Kl. 19:00 "Get together"
- **Lørdag 16.sept.**
Kl. 08:30 Representantskapsmøte
Kl. 19:00 Bankett
- **Søndag 17.sept.**
Kl. 09:00-15:00 Landsmøte

Påmeldingsfrist 17.juni 2023.

VELKOMMEN

Arrangementet holdes på Klækken Hotell like utenfor Hønefoss.
Det er et familiedrevet hotell med skulpturpark og badebasseng både inne og ute.
[Klækken \(klaekken.no\)](http://klaekken.no)

- **Transport fra Gardermoen / Oslo:**
Direktebuss fra Gardermoen:
Forhåndsbestill gjerne på tlf 32135450 el 99214973 [Flybuss - Hønefoss Gardermoen Askeladden Reiser](#)
- Tog Gardermoen - Oslo og buss videre.**
Fra Oslo: Buss 200 fra Oslo Bussterminal til Hønefoss sentrum. [line 200.pdf \(brakar.no\)](#)
Fra Hønefoss sentrum: Buss 223 til Klekken: [line 223.pdf \(brakar.no\)](#)
- **Vi anbefaler miljøvennlig:**
Samkjøring.
Sjekk muligheter for tog og langdistanse busser til Hønefoss stasjon og Hønefoss sentrum.
- **Parkering:**
Hotellet har stor gratis parkeringsplass og mulighet for el-lading.

Av Redaksjonen

Hilsen fra redaksjonen

Tema i dette nummeret er «Blått hav» – forankret i FN's Bærekraftsmål 14 – Livet i havet. Temaet er aktuelt i tiden og det er vidtspennende – fra hvordan vi i større grad kan få benyttet havets ressurser og til marin forsøpling; det er derfor artikler av ulik art – fra barn og mat, via folkehøgskole og ungdommers tanker og til et utvalg av ulike ting som skjer innen feltet.

Vi kan nevne at FN's havtraktatavtale ble ratifisert 05.03.2023 – noe som må påvirke samfunnsdebatter og målsettinger framover.

Vi takker for mange flotte innspill fra klubber, komiteer og grupper i Unionen – det setter vi stor pris på!

God lesing og en riktig god sommer til dere alle!

Åse Lie, Janne Kolberg, Mari Elin Øksendal, Marit Rygvold og Randi Utne Holt.

Bestill Lilla Sløyfer: lilla@soroptimistnorway.no

STOPP HANDEL MED KVINNER

KRAFFTAKET 2023

norske soroptimister
SIER **STOPP**
MENNESKEHANDELEN
NEI TIL **TRAFFICKING**

SOROPTIMIST INTERNATIONAL

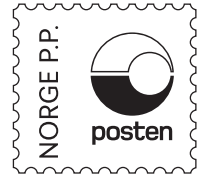
Soroptimist International
har rådgivende status
i FN og Europarådet.

KRAFFTAKET LILLA SLOYFER 2023

Returadresse:

Soroptima
v/ Mari-Elin Øksendal
Helmer Lundgreens gate 4
7012 Trondheim

Soroptimist International støtter de globale bærekraftsmålene

Bærekraftsnålen kan kjøpes hos Karianne Fredheim i SI Borge for kr 100,-. Epost: kariannefredheim@yahoo.no

Aktuelle nettadresser:

Stoff til Soroptima sendes til:
soroptima@soroptimistnorway.no

SI Norgesunionens nettside:
www.soroptimistnorway.no

Soroptimist International
www.soroptimistinternational.org

Facebook
www.facebook.com/SoroptimistNorway

Soroptimist Project Matching
www.soroptimistprojects.org

Fokus (Forum for kvinner og utdanningsspørsmål)

En paraplyorganisasjon støttet av 48 norske kvinneorganisasjoner. Jobber for å bedre kvinners rettigheter og likestilling internasjonalt.
www.fokuskvinner.no

FNs kvinneorganisasjon
UN Women jobber for å styrke jenters og kvinners stilling over hele verden
www.unwomen.org

FN-sambandet
En norsk organisasjon med hovedoppgave å informere om FN og FNs arbeid, spesielt rettet mot barn og unge, og skoleverket.
www.fn.no

NESTE NUMMER

Tema for neste nummer er:
VOLD MOT KVINNER

Frist for å sende inn stoff til neste nummer: **15.08.2023**.

Fint om bilder sendes som originaler, og bilder med personer er navngitt.

Stoff til Soroptima sendes til:
soroptima@soroptimistnorway.no

Norsk Soroptima kommer ut med fire nummer årlig og er medlemsblad for Norges 1400 soroptimister. Som del av Soroptimist International, en NGO (non governmental organisation) for kvinner, er vi tilknyttet FN med representanter i FNs organer i New York, Genève, Wien, Roma, Paris, Nairobi og Bangkok. Soroptimistene har spesiell konsultativ status i FN og er akkreditert i Europarådet. Organisasjonen er en upolitisk sammenslutning av klubber og arbeider for internasjonal forståelse, vennskap, fremme av menneskerettighetene, bedring av kvinners stilling i alle samfunn, respekt og forståelse for andres arbeid.